

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การสำรวจความเข้มของแสงสว่างภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดมหาสารคามมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจวัดความเข้มของแสงสว่างภายในอาคารของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดมหาสารคาม และเพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานตามกฎกระทรวงโดยได้สุ่มเลือกพื้นที่ตรวจวัดแบบเจาะจงจากตัวแทนในเขตเมือง ได้แก่โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา ตัวแทนในเขตกึ่งเมือง ได้แก่โรงเรียนบ้านท่าสองคอน ตัวแทนในเขตชนบท ได้แก่โรงเรียนบ้านเม่นใหญ่ ซึ่งมีการแบ่งพื้นที่การใช้ประโยชน์ในอาคารดังนี้ห้องเรียนจำนวน 39 ห้อง ห้องปฏิบัติการครูจำนวน 24 ห้อง รวมทั้งสิ้น 63 ห้องโดยการตรวจวัดได้ใช้เครื่องวัดแสงสว่าง เป็นเครื่องมือทำการตรวจวัดแสงเฉลี่ยแบบบริเวณพื้นที่ทั่วไปในห้องเรียน ห้องปฏิบัติการครู โดยทำการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558 ถึง 12 ธันวาคม พ.ศ. 2558 ผลการตรวจวัดสามารถสรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 ผลการสำรวจสภาพทั่วไปของแสงสว่างภายในอาคาร

ผลการสำรวจทั่วไปของแสงสว่างภายในอาคารทั้ง 3 โรงเรียน พบว่าทุกห้องของทุกโรงเรียนได้มีการติดอุปกรณ์เสริมช่วยในการกระจายแสง แต่พบว่าหลอดไฟบางห้องมีการชำรุดเสียหายหรือเปิดไม่ติด และบางห้องแสงสว่างของหลอดไฟกระจายได้ไม่ทั่วบริเวณของห้อง สำหรับสภาพทั่วไปของห้องปฏิบัติการครูจะมีลักษณะขนาดของห้อง รูปแบบการจัดวางโต๊ะทำงาน โต๊ะคอมพิวเตอร์ ชั้นวางหนังสือ หรือจุดปฏิบัติงานอื่นๆ แตกต่างกันไปในแต่ละห้อง

5.1.2 ผลการตรวจวัดแสงเฉลี่ยแบบบริเวณพื้นที่ทั่วไป

ห้องเรียนจำนวน 39 ห้องพบว่ามีความเข้มของแสงสว่างระหว่าง 143 – 909 ลักซ์ โดยมีค่าความเข้มของแสงสว่างที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของ CIE (ที่กำหนดไว้ต้องมีค่าความเข้มของแสงสว่างต้องไม่น้อยกว่า 300 ลักซ์) มีจำนวน 9 ห้อง ได้แก่ โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา ห้องอนุบาล3/2,ห้องประถมศึกษาปีที่ 1/1 และ ห้องประถมศึกษาปีที่3 , โรงเรียนบ้านท่าสองคอน ห้องอนุบาล1, ห้องวิทยาศาสตร์ และ ห้องมัธยมศึกษาปีที่1 และโรงเรียนบ้านเม่นใหญ่ ห้องอนุบาล1,ห้องประถมศึกษาปีที่ 1 และห้องประถมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 23.08 ทั้งนี้โดยภาพรวมการใช้ประโยชน์อาคารประเภทห้องเรียน ทั้ง 3 โรงเรียน รวมจำนวน 39 ห้อง นั้นมีค่าความเข้มของแสงสว่างผ่านเกณฑ์มาตรฐานจำนวน 30 ห้อง คิดเป็นร้อยละ 76.92 ซึ่งได้แสดงดังในตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 ภาพรวมความเข้มของแสงสว่างในห้องเรียน และห้องปฏิบัติการนศ ที่ผ่านเกณฑ์
มาตรฐานของ CIE ภายในอาคารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดมหาสารคาม

โรงเรียน ขยายโอกาสทาง การศึกษา	จำนวน ห้อง ทั้งหมด	ผลการตรวจวัด ความเข้มของ แสงสว่าง (ลักซ์)	จำนวนห้องที่ ผ่านเกณฑ์ มาตรฐาน (ห้อง)	จำนวนห้องที่ ต่ำกว่าเกณฑ์ มาตรฐาน (ห้อง)	ร้อยละที่ ผ่าน มาตรฐาน
เทศบาลศรีสวัสดิ์ วิทยา	14	249-909	11	3	78.57
บ้านท่าสองคอน	15	248-786	12	3	80
บ้านเม่นใหญ่	10	143-459	7	3	70

หมายเหตุ : ค่ามาตรฐานการตรวจวัดแสงเฉลี่ยแบบพื้นที่ทั่วไปของ CIE ประเภทห้องเรียนต้องไม่น้อยกว่า 300 ลักซ์ และประเภทห้องเรียนพร้อมห้องปฏิบัติการต้องไม่น้อยกว่า 100 ลักซ์

5.1.3 ผลการตรวจวัดแสงแบบจุดปฏิบัติงาน

ผลการตรวจวัดแสงแบบจุดปฏิบัติงานภายในอาคารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดมหาสารคาม พบว่าสภาพทั่วไปของจุดปฏิบัติงานมีลักษณะขนาดของห้อง รูปแบบการจัดวางโต๊ะทำงาน โต๊ะคอมพิวเตอร์ชั้นวางหนังสือ หรือจุดปฏิบัติงานอื่นๆแตกต่างกันไปในแต่ละห้อง โดยค่ามาตรฐานความเข้มของแสงสว่างตามประกาศกระทรวงเรื่องกำหนดมาตรฐานในการจัดการด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับความร้อนแสงสว่างและเสียง พ.ศ. 2549 หมวด 2 กำหนดให้ค่าความเข้มของแสงสว่างบริเวณจุดตรวจวัดบนโต๊ะเอกสารต้องไม่น้อยกว่า 400 ลักซ์ และบริเวณปฏิบัติงานหน้าคอมพิวเตอร์จะต้องมีค่าความเข้มของแสงสว่างไม่น้อยกว่า 600 ลักซ์ ซึ่งผลการตรวจวัดแสงแบบจุดปฏิบัติงานสามารถสรุปผลในแต่ละโรงเรียนได้ดังนี้

โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา : จำนวน 11 ห้อง จำนวน 20 จุด แบ่งเป็นจุดตรวจวัดบริเวณโต๊ะทำงานจำนวน 17 จุด ซึ่งพบว่าค่าความเข้มของแสงสว่างมีค่าระหว่าง 90-450 ลักซ์จุดที่วัดผ่านเกณฑ์มาตรฐาน มีจำนวน 3จุด คิดเป็นร้อยละ 17.65 และโต๊ะคอมพิวเตอร์จำนวน 3 จุด พบว่าค่าความเข้มของแสงสว่างมีค่าอยู่ระหว่าง 560-2230 ลักซ์ ซึ่งผ่านเกณฑ์มาตรฐานทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 100

โรงเรียนบ้านท่าสองคอน : จำนวน 11 ห้อง จำนวน 11 จุด แบ่งเป็นจุดตรวจวัดบริเวณโต๊ะทำงานจำนวน 7 จุด พบว่าความเข้มของแสงสว่างมีค่าระหว่าง 150-430 ลักซ์ซึ่งจุดที่วัดผ่านเกณฑ์มาตรฐาน มีจำนวน 6จุด คิดเป็นร้อยละ 85.71 และโต๊ะคอมพิวเตอร์จำนวน 4 จุด พบว่าความเข้มของแสงสว่างมีค่าระหว่าง 580-1800 ลักซ์ ซึ่งผ่านเกณฑ์มาตรฐานทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 100

โรงเรียนบ้านเม่นใหญ่ : จำนวน 2 ห้อง จำนวน 6 จุด แบ่งเป็นจุดตรวจวัดบริเวณโต๊ะทำงานจำนวน 5 จุด พบว่าความเข้มของแสงสว่างมีค่าระหว่าง 230-400 ลักซ์ซึ่งจุดที่วัดผ่านเกณฑ์มาตรฐาน มีจำนวน 1 จุด คิดเป็นร้อยละ 20 และจุดตรวจวัดบริเวณโต๊ะคอมพิวเตอร์ จำนวน 1 จุด พบว่าความเข้มของแสงสว่างมีค่า 400 ลักซ์ ซึ่งผ่านเกณฑ์มาตรฐานทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 100 ทั้งนี้ โดยภาพรวมห้องปฏิบัติงานคุณครู ทั้ง 3 โรงเรียน จำนวน 24 ห้อง รวมจุดตรวจวัดจำนวน 37จุดมีค่าความเข้มของแสงสว่างระหว่าง 90-2230 ลักซ์ โดยความเข้มของแสงสว่างที่ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 24 จุด

คิดเป็นร้อยละ 64.86 และผ่านเกณฑ์มาตรฐานมีจำนวน 13 จุดคิดเป็นร้อยละ 35.14 ซึ่งผลการตรวจวัดโดยภาพรวมได้สรุปไว้ในตารางที่ 5.2

ตารางที่ 5.2 ภาพรวมของค่าความเข้มข้นแสงสว่างในห้องปฏิบัติงานคุณครูที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน

โรงเรียน	ประเภทจุดตรวจวัด	รวมจุดตรวจวัด (จุด)	ค่าความเข้มแสงสว่างที่ตรวจวัดได้(ลักซ์)	จุดตรวจวัดที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน(จุด)	ร้อยละที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน
เทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา	โต๊ะเอกสาร	11	90-450	3	27.27
	โต๊ะคอมพิวเตอร์	3	560-2230	3	100
บ้านท่าสองคอน	โต๊ะเอกสาร	7	150-430	6	85.71
	โต๊ะคอมพิวเตอร์	4	580-1800	4	100
บ้านเม่นใหญ่	โต๊ะเอกสาร	5	230-400	1	20
	โต๊ะคอมพิวเตอร์	1	400	1	100

5.2 อภิปรายผล

จากผลการศึกษาปริมาณความเข้มของแสงสว่างภายในอาคารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดมหาสารคาม มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

5.2.1 ความเข้มของแสงสว่างภายในห้องเรียน

จากผลการศึกษาการตรวจวัดความเข้มของแสงสว่างภายในห้องเรียนทั้ง 3 โรงเรียน มีจำนวนห้องเรียน 39 ห้องพบว่าค่าความเข้มของแสงสว่างที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของ CIE (ที่กำหนดไว้ต้องมีค่าความเข้มของแสงสว่างต้องไม่น้อยกว่า 300 ลักซ์) มีจำนวน 9 ห้อง คิดเป็นร้อยละ 23.08 และค่าความเข้มของแสงสว่างที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน CIE มีจำนวน 30 ห้อง คิดเป็นร้อยละ 76.92 ปัจจัยที่ส่งผลให้ห้องเรียนมีความเข้มของแสงสว่างไม่ผ่านเกณฑ์น่าจะมาจากหลอดไฟที่สกปรก ขาดการบำรุงดูแล มีหลอดไฟเสียหายบางห้อง และมีจำนวนหลอดไฟไม่เพียงพอ โดยเฉพาะ โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา (ห้องมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีหลอดไฟทั้งหมด 12 หลอด แต่เปิดไม่ติดทั้ง 12 หลอด) ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมรอบข้างของแต่ละศูนย์มีต้นไม้บดบังแสงโดยเฉพาะวันที่ท้องฟ้ามีเมฆครึ้ม ส่วนห้องเรียนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานมีหลอดไฟเพียงพอ และส่วนมากห้องที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานจะอยู่ที่โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยาโดยเฉพาะบริเวณชั้น 3 และชั้น 4 เนื่องจากเป็นชั้นที่อยู่ในระดับที่สูงมีแสงสว่างจากธรรมชาติภายนอกเข้ามาช่วยทำให้มีค่าแสงสว่างมากกว่าชั้น 1 และชั้น 2 และพบว่าค่าความเข้มของแสงสว่างมากไปหาน้อยตามตำแหน่งที่ตั้งดังนี้ บริเวณมุมหน้าชั้นเรียน บริเวณริมหน้าต่าง บริเวณกึ่งกลางขอบข้างห้องเรียนริมหน้าต่าง บริเวณจุดกึ่งกลางห้องเรียน บริเวณกึ่งกลางขอบห้องเรียน ด้านประตู และบริเวณมุมหลังห้องเรียนด้านประตู

5.2.2 ความเข้มของแสงสว่างภายในห้องปฏิบัติการ

ปริมาณความเข้มของแสงสว่างภายในห้องปฏิบัติการของครู ทั้ง 3 โรงเรียน รวม 24 ห้อง โดยมีจุดตรวจวัดรวมทั้งสิ้น จำนวน 37 จุด มีค่าความเข้มของแสงสว่างอยู่ระหว่าง 90-2230 ลักซ์ พบว่ามีห้องที่ต่ำกว่าค่ามาตรฐาน จำนวน 24 จุด โดยปัจจัยที่ส่งผลให้ห้องปฏิบัติการของครู มีความเข้มของแสงสว่างไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานอาจเนื่องมาจากหลอดไฟที่สกปรก ขาดการบำรุงดูแลรักษา และมีหลอดไฟเสียเป็นบางห้อง และมีลักษณะขนาดของห้อง รูปแบบการจัดวางโต๊ะทำงาน โต๊ะคอมพิวเตอร์ ชั้นวางหนังสือ บดบังแสงจากหลอดไฟซึ่งทำให้ไม่ได้รับแสงสว่างเต็มที่ จึงส่งผลต่อความเข้มของแสงสว่างภายในอาคาร

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- 1) ควรมีการสำรวจความพร้อมก่อนใช้งานของหลอดไฟและบำรุงรักษาหลอดไฟสม่ำเสมอ
- 2) ไม่ควรจัดวางวัสดุอุปกรณ์ปิดกั้นทิศทางของแสงสว่าง ที่จะส่องมายังบริเวณที่ปฏิบัติงาน
- 3) ควรเพิ่มการติดตั้งหลอดไฟหรือซ่อมบำรุงโดยเฉพาะห้องที่มีจำนวนหลอดไฟน้อย หรือห้องที่มีหลอดไฟชำรุด เพื่อสุขภาพอนามัยทางด้านสายตาของครู และนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดมหาสารคาม

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการสำรวจความเข้มของแสงสว่างภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และโรงเรียนอื่นๆในเขตจังหวัดมหาสารคาม
- 2) ควรมีการศึกษาด้านสภาพแวดล้อมด้านแสงสว่างในแต่ละฤดูเพื่อการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงหรือแตกต่างกันของความสว่างในแต่ละอาคารซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะช่วยให้การปรับปรุงภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ